

Doświadczeni pszczelarze radzą jak naturalnie i skutecznie dbać o zdrowie rodzin pszczelich

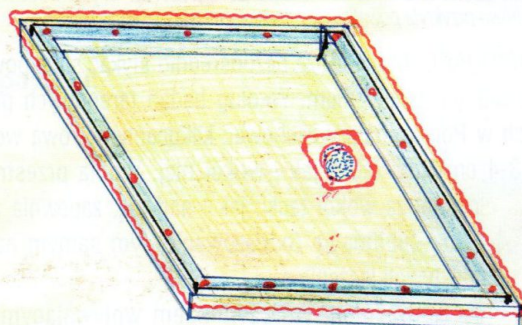
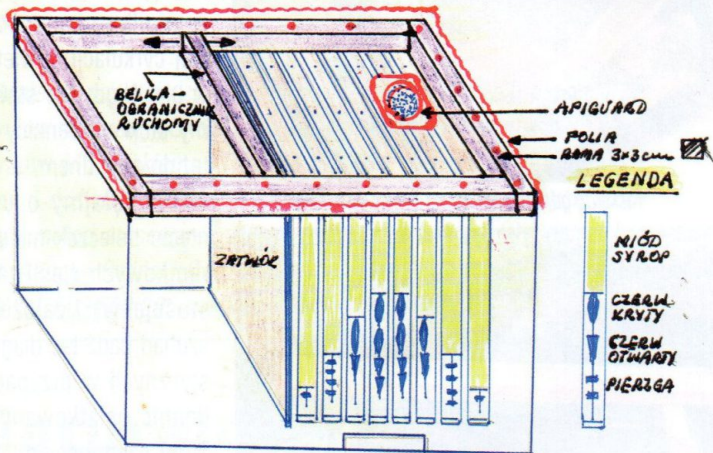
Zastanawiając się nad formą pomocy rodzinom pszczelim w utrzymaniu zdrowia, należy bardzo wnikliwie obserwować zachowanie i sytuację w pasiece. Nie jest to łatwa sprawa ponieważ z reguły człowiek ulega „starym przyzwyczajeniom” i przestaje być obiektywny w swoich osądach. To o czym każdy z nas pszczelarzy musi zawsze pamiętać, to wszystko co robimy w ulu i jego otoczeniu bezgranicznie musi pozytywnie wpływać na pszczołę. Jeśli jej nie będziemy szkodzić, to przyszłościowo zaowocuje to pszczelarzowi.

Dzisiejsze problemy w pszczelarstwie nie należą do łatwych. Istnieją dwa główne powody, które spędzają sen z powiek. Pierwszy z nich to zjadliwa *Nosema ceranae*, która jest aktywna przez cały rok. Drugi problem to ciągle dająca się we znaki warroza. Czas pokaże, który z tych problemów w przyszłości będzie problemem dominującym.

Obecnie na czoło wysuwa się warroza, a to dzięki coraz lepiej rozwijającej się opornością powszechnie stosowane akarycydy. W celu ograniczenia tego zjawiska jak również zapobieganiu gromadzenia się pozostałości (metabolitów) po akarycydach w produktach pszczelich (np. w wosku), musimy częściej stosować alternatywne metody walki oparte na zastosowaniu naturalnych produktów leczniczych. Jednym z najsilniej działających olejków eterycznych, wykorzystywanych w walce z warrozą, jest olejek z roślin jasnotowatych. Jednym z najskuteczniejszych jest tymol.

naukowcy i specjaliści chorób owadów użytkowych stwierdzili, że nie wyleczymy pszczoł z warrozy postępując jak do tej pory. To co możemy osiągnąć to tzw. „zaleczanie”. Dlaczego? Ponieważ nie są stosowane skoordynowane akcje i zabiegi zwalczania osobników *Varroa destructor* w regionach o jednakowym, ustalonym czasie i we wszystkich pasiekach. Jest pewne, że dzisiejsze osobniki tego pasożyta pszczoł, tak się przystosowały do obecnych warunków, że są w stanie przeżyć przez 3 dni poza środowiskiem ulowym (np. na kwiatach, pąkach) i czekają na nowe pszczoły, które „zainoszą” je na „uczcie” do nowej rodziny pszczelej. Możemy osiągnąć skuteczność zwalczania warrozy do 90% przy pomocy APIGUARDu – bezpiecznego, zarejestrowanego leku weterynaryjnego w Polsce (2187/12 – nr pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terenie RP wydanego przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych z siedzibą w Warszawie). Jednak, aby taką **skuteczność uzyskać trzeba dokładnie zapoznać się z instrukcją stosowania i zamieszczonym rysunkiem**. W razie wątpliwości lub pojawiających się problemów warto skontaktować się ze swoim lekarzem weterynarii specjalizującym się w leczeniu pszczoł lub dystrybutorem leku.

OPTIMALNE UMIESZCZENIE TACKI Z PREPARATEM APIGUARD NA RAMKACH GNIAZDA PRZEZNACZONYCH DO ZALAMOWANIA. PREPARAT PRZYKŁADY RAMĄ Z FOLIĄ I RUCHOMĄ BELKĄ ZABEZPIECZAJĄCĄ PRACUJĄCE FUNKCJONUJĄCE LECIŃ.

TYPOWY PIERŚCIEŃ DYSTANSOWY BĘDĄCY W UKOMPLETOWANIU ULI WYKONANYCH ZE STYROMANU Z ZAMONTOWANĄ FOLIĄ.

APIGUARD w tackach – 50 gram (substancja czynna tymol) objęty jest refundacją ARR w ramach programu wsparcia pszczelarstwa.

W Polsce coraz powszechniej stosowanym preparatem do walki z warrozą na bazie tymolu jest APIGUARD angielskiej firmy Vita (Europa) Ltd. Jego skuteczność określona jest na poziomie 80-90%. Czy to wysoka skuteczność? Oczywiście każdy z nas pszczelarzy życzyłby sobie 100% skuteczności. Niestety, żaden z leków na warrozę w warunkach terenowych jej nie daje. Dzisiaj

DOŚWIADCZENI PSZCZELARZE RADZĄ JAK NATURALNIE I SKUTECZNIE DBAĆ O ZDROWIE RODZIN PSZCZELICH

Dokończenie ze str. 9

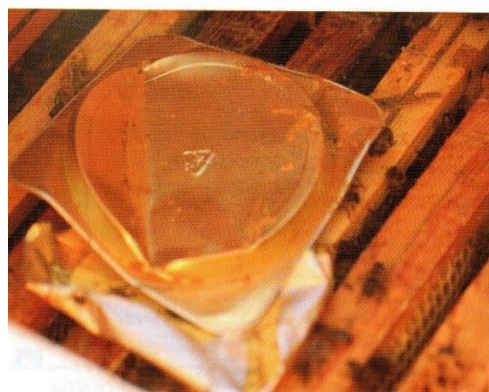

Prawidłowe umieszczenie tacki z lekiem

Preparat APIGUARD powinien być stosowany po ostatnim miodobraniu. Aplikujemy go wieczorem, kładąc tackę z lekiem na górnych beleczkach skrajnych ramek. Takie umieszczenie tacki podyktowane jest z jednej strony ciężarem właściwym samego tymolu, który jest

cięższy od powietrza, a z drugiej strony odalamy go od czerwiu, tym samym chroniąc czerw od niepożądanych następstw powstałych w wyniku nieprawidłowej cyrkulacji powietrza w ulu. Nigdy nie stawiamy tacki na dennicy ani też do góry dnem.

Pamiętajmy o usunięciu beleczek międzyramkowych (jeśli takie stosujemy) i założeniu szuflad bądź tac diagnostycznych w przypadku dennicy osiatkowanej. Tymi czynnościami poprawiamy cyrkulację powietrza wymieszanego z tymolem.

Tacka do góry dnem nieprawidłowo wyłożona.

Tacka nieprawidłowo przykryta powatką.

Tacka z APIGUARDEM nie może bezpośrednio stykać się z powatką, ani też z żadnym ociepleniem. Według badań terenowych przeprowadzonych w Polsce, należy zachować kilkucentymetrową wolną przestrzeń (3-4 cm) nad tacką jak i wokół niej. Wolna przestrzeń powietrza wokół tacki, jak i nad nią, zapewnia stabilną sublimację (odparowanie), tym samym dając efektywne leczenie.

Najważniejszym czynnikiem wpływającym na skuteczność działania APIGUARDu jest zewnętrzna temperatura. To ona reguluje intensywność uwalniania tymolu z żelowego podłoża. Zalecany przedział

temperatury w polskich warunkach, to między **15 a 30°C**. Wyższa temperatura zewnętrzna od zalecanej powoduje nadmierne niepokojenie rodziny pszczoły. Niższa temperatura zewnętrzna, to słabsza sublimacja, czego efektem jest spadek leczniczego działania.

Reasumując, prawidłowa temperatura zewnętrzna (15-30°C) i cyrkulacja powietrza w ulu (usunięcie beleczek międzyramkowych, włożenie tac diagnostycznych i szuflad) skutkuje wysoką skutecznością leczniczą bez nadmiernego niepokojenia rodziny pszczoły (zazwyczaj rozdrażnienie – pobudzenie rodziny pszczoły trwa 2-3 godziny od momentu włożenia leku do ula i po tym czasie wraca do normy).

Po 10 dniach od wyłożenia APIGUARDu, sprawdzamy tackę czy jest pusta. Jeśli jest pusta to wymieniamy na kolejną. Jeśli po 10 dniach na tacce pozostanie jeszcze trochę preparatu, to pozostawiamy go na kolejne 4 dni. Ewentualnie rozsmarowujemy resztkę żelu na kawałku np. tektury (10x10 cm) dla całkowitego odparowania lub usunięcia przez pszczoły, by następnie podać kolejną, nową tackę. APIGUARD należy stosować dwukrotnie. Drugą dawkę podajemy dwa tygodnie po usunięciu pierwszej jeśli w międzyczasie chcemy dokarmić rodzinę. Jeśli nie ma potrzeby dokarmiania, to możemy wyłożyć drugą tackę po usunięciu pierwszej. Jak łatwo obliczyć całkowity czas kuracji jednej rodziny wynosi od 4 do 6 tygodni. Taki czas leczenia powoduje **likwidację kilku pokoleń warrozy**.

Jak praktyka pokazuje aplikacja preparatu u jednych pszczelarzy powoduje, że pszczoły niechętnie pobierają pokarm, a u innych pszczelarzy tego problemu nie ma. Nie pobieranie pokarmu nie stanowi dużego problemu. Uważamy, że zakarmianie pszczoł na zimę i równoczesne zabiegi zwalczające warrozę powinny być przemyślane i ułożone w czasie. Dla przykładu: pierwszą tackę APIGUARDu podajemy po zakończeniu podawania pokarmu mającego na celu pobudzenie matek do czerwienia, drugą dawkę (tackę) podajemy po zakończeniu podawania pokarmu na zimę.

Preparat APIGUARD nie działa na warrozę pod zasklepem i dlatego jego obecność w ulu powinna trwać kilka tygodni, aby podczas wygryzienia się kolejnego pokolenia pszczoł, lek zadziałał i zwalczył pasożyta na młodej, wygryzionej pszczołce. Dodatkowo **tymol zawarty w preparacie zwalcza grzybicę otorbielakową czerwiu pszczołce**.

Podnosząc skuteczność zwalczania warrozy, należy pamiętać o **roztacymym stosowaniu preparatów** podczas kuracji warrozobójczych. Stosowanie co roku, w ten sam sposób jednego środka pokazuje przez lata, że w części pasiek przegrywamy walkę z „inteligentnym przeciwnikiem” jakim jest *Varroa destructor*. Dzięki dostępności w całym kraju leku APIGUARD możemy zamiennie stosować preparaty. Środek diagnostyczno-leczniczy w postaci tabletek stosujemy prawidłowo i z umiarem, zgodnie z zaleceniami i warunkami pogodowymi, aby przedłużyć jego skuteczność. Pamiętajmy, że do zwalczania warrozy możemy zastosować kwas mrówkowy, tylko uwrażliwiam, aby nie stosować go zbyt długo, bo ma on negatywny wpływ na matkę. Szczegółowo zabieg przy pomocy kwasu mrówkowego (o stężeniu 85%) został opisany we wcześniejszym numerze tego miesięcznika, do którego odsyłam czytelników. Doceńmy, że mamy możliwość i kompleksowo walczyć z warrozą stosując na przemian tabletki, kwas mrówkowy i jako główną kurację po ostatnim miodobraniu, lek o przedłużonym działaniu – APIGUARD.

Następnym preparatem, który z powodzeniem stosowaliśmy w pasiekach jest **HiveAlive™**. Jest to preparat bezpieczny dla pszczoł

i ludzi. Został opracowany przez naukowców zaangażowanych przez kilka lat w projekt badawczy w kilku krajach UE podpatrujących „naturę”. Mieli na celu stworzenie środka opartego na naturalnych składnikach o potwierdzonej skuteczności, wpływającej na podwyższenie odporności rodzin pszczelich. W swoim składzie zawiera tylko naturalne składniki, takie jak ekstrakt z makroalg (ich kombinacje), które są potencjalizowane palczatką i tymolem. Dzięki tym naturalnym składnikom oraz ich specyficznym cechom, uzyskujemy działanie wirusobójcze, grzybobójcze oraz ograniczające rozwój groźnej *Nosema apis i ceranae*. Pszczelarze, którzy stosują mieszankę tych składników wyraźnie zauważyli, że podnosi naturalną odporność pszczoł przeciwko patogenom chorobotwórczym. Produkt jest łatwy w stosowaniu. W zależności od sytuacji w pasiece można go podać w kilku formach: do podkarmiania w syropie, w całościowym oprysku pszczoł na ramkach lub w uliczkach oraz wymieszanego z ciastem cukrowym. Idealnie środek sprawdza się do łączenia nowej matki z rodziną, gdzie opryskujemy matkę i rodzinę, aby ten zabieg przeszedł bez problemów. Dodatkowo pszczelarze zauważyli, że te rodziny, które zostały zakarmione syropem cukrowym wymieszanym ze środkiem **HiveAlive™** łagodnie reagują na początek kuracji Apiguardem.

Często pszczelarz nie zauważy pobudzenia po włożeniu tacki Apiguardu (wcześniej wspomniano o 2-3 godzinnym rozdrażnieniu, które ustępuje). Powodem tego jest to, że przyzwyczyły się do tymolu, który występuje w składzie obu preparatów i podany w syropie w mniejszym stężeniu pozytywnie wpływa na rodzinę pszczoł.

HiveAlive zalecany jest **pszczołom przetrwać zimę i zachować wysoką zdrowotność** i dlatego też należy dodać HiveAlive™ do całości syropu podczas karmienia, gdy nadstawki zostały usunięte. Proporcje to 2,5 ml HiveAlive™ na 1 litr syropu. Rekomendowana ilość syropu dla jednej rodziny pszczelej to minimum 4 litry (czyli 10 ml HiveAlive™ dla jednej rodziny pszczelej). Podczas przygotowania **ciasta proteinowego** również warto dodać HiveAlive™ w ilości 10 ml na kilogram ciasta. Maksymalna temperatura ciasta nie może przekroczyć 50°C. Aby **wzmocnić rodziny pszczele na wiosnę** należy podać 2,5 ml HiveAlive™ na litr syropu cukrowego. Jeśli rodziny są słabe i „niemrawe” możemy je ożywić i pobudzić. Należy rozpylić lub rozlać 300 ml syropu cukrowego z domieszką HiveAlive™ w maksymalnej proporcji 1: 100, czyli 1 ml HiveAlive™ na 100 ml syropu cukrowego jeden raz w tygodniu przez trzy kolejne tygodnie, aby pokryć cały cykl rozwojowy. Prosta metoda, aby przekonać się, czy pszczoła potrzebuje syropu z domieszką HiveAlive™ jest wymieszanie w wiadrze syropu z tym środkiem i ustawienie na terenie pasieczyska tego wiadra w pewnej odległości od wiadra z czystym syropem cukrowym. Pszczoły wybierają i rozpoczynają pobieranie syropu z wiadra z dodatkiem produktu. Jeśli zrobimy jednorazowo za dużą ilość syropu wymieszanego z mieszanką HiveAlive™ nie musimy się martwić, że się „zepsuje”. Syrop jest zabezpieczony przed fermentacją i można go czasie, ale w granicach tygodnia, podać go pszczołom.

Pamiętajmy, stosowanie tzw. „ciężkiej chemii” ma szybki efekt, ale na ogół krótkotrwały (szybko pojawia się uodpornienie) i negatywny wpływ na pszczoły, produkty pszczele, środowisko naturalne i zdrowie człowieka. Przestrzegam przed bezmyślnym stosowaniem takich środków, gdy możemy zastosować bezpieczne rozwiązania zgodne z naturą.

Materiał powstał dzięki uprzejmości doświadczonych pszczelarzy: Erwinowi Labudda (Okole), Tadeuszowi Czaplowskiemu (Ostrowite), Markowi Murawskiemu (Trąbki Wlk.), którzy zechcieli podzielić się swoimi doświadczeniami ze stosowania wyżej wymienionych środków i metod stosowania. Wiadomości terenowe zebrał i opisał lek. wet. Andrzej Pylński Oddział Centrum Zdrowia Pszczoł w Trąbkach Wlk. tel. 603 682 295, www.centrumzdrowiapszczol.pl

Mieszanka **HiveAlive™** występuje w trzech pojemnościach: dla małej, średniej i dużej pasieki.

Silna Rodzina ... Naturalnie

Aktywuje naturalne procesy obronne pszczoł przeciwko *Nosema apis ceranae**

Rekomendowany przez specjalistów

Doskonały dla każdej pasieki:

- ✓ 100 ml na 10 uli,
- ✓ 500 ml na 50 uli,
- ✓ 2l na 200 uli.

2 l dla 200 rodzin pszczelich (4,09zł/1 rodzinę)* 500 ml dla 50 rodzin pszczelich (6,56zł/1 rodzinę)*
100 ml dla 10 rodzin pszczelich (7,80zł/1 rodzinę)* *Orientacyjny koszt pełnej kuracji jednej rodziny pszczelej.

* Wyniki badań naukowych dostępne są na: www.advancescience.com

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR W POLSCE: VET-ANIMAL
83-200 Starogard Gdański, ul. Lubichowska 126
Biuro, zamówienia: 58 352 38 49, 600 473 375,
konsultanci: 600 473 376 e-mail: info@vet-animal.pl

